

Likabehandlingsplan

mot diskriminering och
kränkande behandling

Läsår 2020-2021

Innehåll	
INLEDNING	1
Mål	1
LAGAR	1
Diskrimineringslagen	1
Skollagen	2
ANSVAR	2
Rektor	2
Personal	2
Elev	3
ORGANISATION	3
UTVÄRDERING OCH REVIDERING	3
DEFINITIONER	3
Diskriminering	3
Trakasserier	3
Kränkning	3
ÅTGÄRDER VID DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING	4
Förebyggande arbete	5
Åtgärder när elev kränker elev	6
Åtgärder när personal kränker elev	7
GENOMFÖRT VÄRDEGRUNDSARBETE/FÖREBYGGANDE ARBETE UNDER LÄSÅR 2019/2020	7
Enkät riktad till alla elever	9
Vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå	9
Särskild utbildning för vuxna (särsvux)	10
Utbildning i svenska för invandrare (sfi)	10
Djupintervjuer	10
Elevdemokratiträff	11
Slutsatser av kartläggningen	11
PLANERAT VÄRDEGRUNDSARBETE/FÖREBYGGANDE ARBETE UNDER LÄSÅR 2020/2021	13
Likabehandlingsplanen och eleverna	13
Likabehandlingsplanen och personalen	13
Utbildning personal	14
Kartläggning	14

INLEDNING

Varje skola är enligt lag skyldig att upprätta en årlig plan för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever.

I likabehandlingsplanen ska det tydligt framgå vilka åtgärder som vidtas på skolan vid kränkingsärenden mellan elever men också mellan personal och elev. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolan ska årligen genomföra en kartläggning av hur situationen på skolan ser ut när det gäller likabehandling. Upptäcks riskfaktorer när det gäller diskriminering eller kränkningar ska förebyggande arbete kring detta startas. Skolan ska även aktivt delta i det dagliga arbetet för att främja respekten för alla människors lika värde.

Vuxenutbildningen i Härryda kommun är en arbetsplats för såväl elever som personal. Ingen individ ska behöva känna sig kränkt på något sätt eller diskriminerad på grund av kön, etnisk tillhörighet, ålder, religion, annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Mål

- Att Vuxenutbildningen i Härryda är fritt från diskriminering, trakasserier och kränkningar
- Att varje individ skall känna sig trygg, respekterad och uppmärksam i skolan
- Att alla elever och all personal har god kännedom om värdegrundsfrågor och arbetar aktivt efter likabehandlingsplanen

LAGAR

Till stöd för arbetet gäller skollagen (2010:800) och diskrimineringslagen (2008:567). Enligt dessa lagar är skolan skyldig att förebygga, utreda och vidta åtgärder för att stoppa trakasserier och annan kränkande behandling. Förbudet gäller både enstaka och upprepade kränkningar. Dessa åtgärder ska sedan utvärderas. Denna plans syfte är att ge stöd i det arbetet, inte att föreskriva ett exakt handlingsätt.

Diskrimineringslagen

I diskrimineringslagen framgår följande:

Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. (1 kap 1§ Diskrimineringslag 2008:567)

Skollagen

I skollagen framgår följande:

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.
(1 kap 4§ Skollag 2010:800)

Den nya skollagen har skärpt kraven på skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling. Det har tillkommit bestämmelser om anmälningsplikt för rektor, lärare och övrig personal, samt krav på att huvudmannen skyndsamt ska utreda anmälan och i förekommande fall vidta åtgärder:

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).
(6 kap 10§ Skollag 2010:800)

ANSVAR

Rektor

Rektor har det yttersta ansvaret för att diskriminering, trakasserier och kränkande behandling förebyggs och stoppas. Rektor ansvarar för att likabehandlingsplanen följs och att elever och personal är väl informerade och arbetar aktivt efter den. Rektor ansvarar också för att en regelbunden kartläggning genomförs av verksamheten och miljön så att förebyggande arbete kan vidtas när riskfaktorer upptäcks. Rektor håller sig informerad och håller arbetet levande genom att återkommande ställa frågor i enskilda samtal/medarbetarsamtal om de psykosociala förhållandena bland personal och elever.

Personal

All personal på skolan är skyldig att uppmärksamma, ingripa mot och till rektor anmäla alla former av kränkande behandling.

Elev

Eleven bör om det är möjligt själv försöka förhindra kränkningar. Om eleven inte vågar eller kan reagera direkt på trakasserier eller kränkande behandling mot sig själv eller andra ska hen berätta för någon personal på skolan om det inträffade.

ORGANISATION

Varje arbetslag måste hitta former för hur innehållet i planen går igenom med eleverna och implementeras i verksamheten. För vissa kan kursintroduktionen vara ett bra tillfälle, för andra kan planen tas upp inom ramen för en kurs. En förenklad version av planen har också tagits fram.

UTVÄRDERING OCH REVIDERING

Utvärdering och revidering av skolans likabehandlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling sker varje vår under perioden april-juni. Ansvarig är skolledningen.

DEFINITIONER

Diskriminering

De sju diskrimineringsgrunderna är: kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, ålder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck.

Diskriminering är ett övergripande begrepp för när en person eller organisation med makt missgynnar individer eller grupper av individer. Detta skulle exempelvis kunna vara att personal eller skolan som organisation behandlar vissa elever orättvist utifrån diskrimineringsgrunderna.

Diskriminering kan ske *direkt*, exempelvis genom att en person på grund av ett funktionshinder inte får tillträde till skolan, eller *indirekt*, exempelvis genom att skolan inte tar hänsyn till de särskilda behoven som en funktionshindrad person kan ha för att kunna delta i skolarbetet.

Trakasserier

Trakasserier innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Kränkning

Kränkande behandling är ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker en elevs värdighet. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar kan utföras av och drabba såväl elever som personal. Kränkande behandling är en subjektiv bedömning. Det är inte handlingen i sig

som avgör om den är kränkande utan om en handling upplevs som kränkande av den som utsätts för den.

Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller som vid mobbning vara systematiska och återkommande. Kränkning är ett uttryck för makt och förtryck.

Kränkningar kan vara:

- Fysiska (t ex knuffar och slag)
- Verbala (t ex ovänligt bemötande, hånfulla skratt, gliringar, nedlåtande attityd, hot eller bli kallad för olika saker)
- Icke verbala (t ex suckar, blickar, miner)
- Psykosociala (t ex osynliggörande, utfrysning, ryktesspridning)
- Text och bildburna (t ex klotter, brev, e-post, sms, mms, sociala medier)
- Medvetna skador på personliga tillhörigheter

ÅTGÄRDER VID DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Var och en på skolan är skyldig att uppmärksamma, ingripa mot och till rektor anmäla alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Skolans utrednings- och åtgärdsskyldighet startar omedelbart när någon personal fått kännedom om att en elev känt sig kränkt.

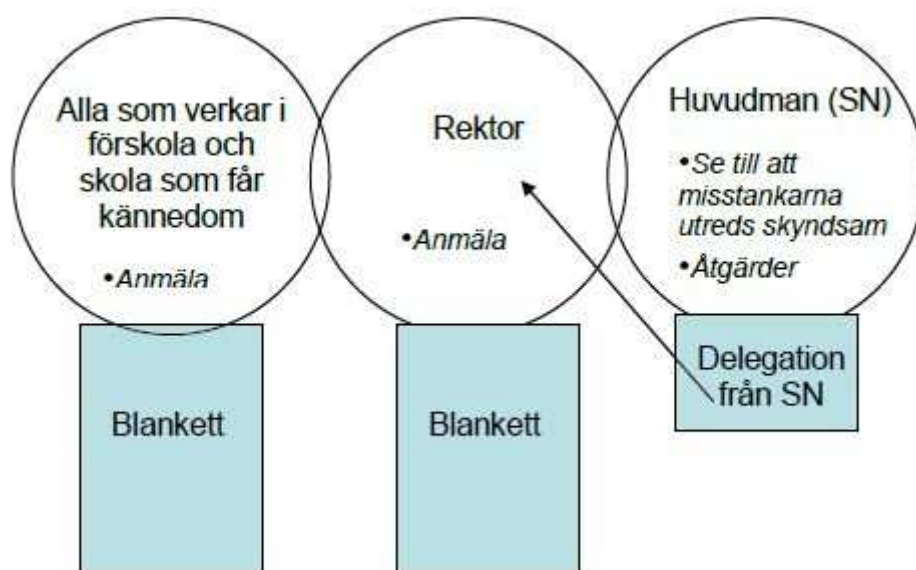
Om en elev uppmärksammar kränkningar bör den informera lärare, annan personal eller rektor. I ett akut skede bör elev tillkalla personal som kan hjälpa till att avvärja kränkningen.

Det ska alltid övervägas om anmälan till annan myndighet ska göras. Det kan handla om en anmälan till polis, socialtjänst eller arbetsmiljöverk.

Följande rutiner (1-10) ska följas när det gäller alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling inom Vuxenutbildningen i Härryda.

1. Den personal som får vetskap om att en elev utsatts för diskriminering, kränkning eller trakasserier ska omedelbart anmäla detta till, för eleven ansvarig, rektor. Om händelsen är akut ska rektor personligen kontaktas omedelbart. Om elevansvarig rektor inte går att nå, ska annan rektor kontaktas.
2. Blankett för anmälan till rektor ska användas. Den finns på Ida under Blanketter - UTK.
3. När rektor fått en anmälan ansvarar rektor för att anmäla händelsen till huvudman (Sociala myndighetsnämnden) via registrator. Detta görs på blankett som finns på Ida.
4. Registrator meddelar Sociala myndighetsnämnden och verksamhetschef.

5. Huvudmannen ser till att en utredning påbörjas skyndsamt.
6. Utredningen kan genomföras av rektor eller av annan personal tillsammans med rektor (se delegationsordningen för Sociala myndighetsnämnden).
7. Om den som kränkt en elev är personal, är det aktuell personals närmaste chef som ansvarar för att höra denne om händelsen.
8. Rektor ansvarar för att löpande underrätta huvudmannen.
9. Skäliga åtgärder sätts in efter beslut av rektor.
10. Åtgärderna dokumenteras och följs upp.

Förebyggande arbete

Orsaken till att kränkningar sker ligger inte hos den som kränks utan hos den som kränker. Därför måste fokus i det förebyggande arbetet flyttas *från* den som blir utsatt *till* den som utsätter.

Det är också viktigt att i det förebyggande arbetet tänka på att det inte bara är elever emellan som kränkningar kan förekomma. Det kan även hända att personal kränker elever, liksom att elever kränker personal¹.

Det förebyggande arbetet består både av teori, såsom undervisning om individens rättigheter och skyldigheter, och praktik, såsom upprätthållande av en arbetsmiljö präglad av välvilja, tolerans, öppenhet och ansvar. Personalen skall levandegöra skolans värdegrund på olika sätt.

Att utveckla tolerans för andras olikhet förutsätter exempelvis att man lär känna den som är olik en själv. I klartext kan det betyda att läraren själv organiserar

¹ Kränkningar riktade mot personal av elever berörs dock inte i denna plan eftersom lagen gäller barn och elever. Kränkningar mot personalen regleras i AFS 2015:4 om systematiskt arbetsmiljöarbete.

klassrumsarbetet och inte överlåter åt eleverna att välja vem de skall samarbeta med eller sitta bredvid.

Utfrysning börjar med att man slutar att kommunicera med en viss person. Det förebyggande arbetet går då ut på att se till så att öppenhet råder och att hjälpa eleverna att prata om meningsskiljaktigheter eller andra problem som kan påverka relationerna i gruppen.

Lärarna håller sig informerade om den psykosociala miljön genom att kontinuerligt ställa frågor om den i enskilda samtal med eleverna. Detta gäller i den mån det är möjligt med tanke på elever som läser i olika distansformer.

Läraren tar upp diskriminering till diskussion med utgångspunkt i de sju diskrimineringsgrunderna och diskussionen kopplas till förhållandena i skolan, exempelvis till rutiner som tillämpas eller material som används i undervisningen, i klassrummet och i skolans verksamhet som helhet.

Åtgärder när elev kränker elev

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling av annan elev är skyldig att anmäla detta till ansvarig rektor. All personal ska ingripa mot alla typer av kränkningar.

Enstaka kränkningar kan vara olyckshändelser, men ska enligt lagen påtalas. Den som systematiskt kränker en annan (mobbar) är en resursstark person med vilket menas att han eller hon har makt i någon form över sitt offer, såsom överlägsenhet och/eller verbal förmåga. För att mobbaren ska kunna fortsätta kränkningarna av sitt offer krävs också att omgivningen stödjer beteendet genom passivitet eller uppmuntran. Det kan bero på att de inte förstår vad som sker eller att de inte vågar eller vill ta den utsatta personen i försvar. Det är därför som ansvaret är personalens.

När elever kränker i klassrummet tar läraren i ord omgående avstånd från kränkningen. Den som ska ingripa mot kränkningar rekommenderas att använda så kallade jag-budskap. Det minimerar risken för att man skall råka kränka själv när man uttalar sig. Den som tillrättavisas känner sig ofta generad över att behöva bli tillrättavisd och kan ibland tycka sig ha blivit kränkt. Det är emellertid *inte* att kränka när man direkt till en person uttalar sig om vad han eller hon *gör* och beskriver hur detta påverkar en själv.

Exempel: - X, jag ser att du skrattar när Y läser och eftersom jag tycker att det är sårande när någon skrattar på det viset vill jag att du låter bli.

När man använder jag-budskap för att protestera mot en kränkning utgår man från sig själv: man inleder med ordet "Jag" varefter man beskriver vad *man själv* ser och hör samt talar om vad man känner, tycker och vill med anledning av det man har bevittnat. För att inte förvärra kränkningen är det viktigt att ingripandet sker med tydlighet och auktoritet och utan att man blandar in den som kränkningen har riktat sig till.

En kränkning som sker inför publik skall påtalas inför samma publik. I annat fall finns risken att åskådarna tror att kränkningen sanktioneras av personalen. Ingripanden har även pedagogisk effekt genom att de inspirerar och stödjer andra till att reagera mot kränkningar och skapar en press på den respektlöse att uppföra sig bättre.

När det uppstår en konflikt är lärarens roll att underlätta resultatet i konfliktarbetet, inte att framlägga en klar lösning. Skicklig konflikthantering innebär att man lär av det som inträffat och vidtar åtgärder för att lösa de underliggande problemen som gjorde konflikten möjlig. Lösningar skapas genom förståelse av de fundament som är involverade i konflikten för båda parter.

Om en elev informerar läraren om att hen blivit utsatt för kränkande behandling från en annan elev/elever tar läraren snarast upp problemet med den som kränker i ett enskilt samtal. Av samtalet ska framgå att kränkningarna omedelbart måste upphöra och att läraren kommer att kontrollera att så sker genom att fråga om det i enskilda samtal.

Vid alla kränkningar ska personalen dokumentera och informera ansvarig rektor. Rektor anmäler till huvudmannen och en utredning om de uppgivna kränkningarna genomförs skyndsamt och eventuella åtgärder vidtas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Åtgärder när personal kränker elev

Så snart någon får kännedom om att personal kränker elev informeras ansvarig rektor. Rektor ansvarar för att dokumentation sker i ärendet och att ärendet anmäls till huvudmannen. En utredning om de uppgivna kränkningarna genomförs skyndsamt. Rektor kontaktar snarast eleven för ett samtal. Rektor kontaktar snarast berörd personal för ett samtal. Rektor håller kontinuerlig kontakt med utsatt elev och personal tills utvärdering visar att kränkningar upphört.

GENOMFÖRT VÄRDEGRUNDSARBETE/FÖREBYGGANDE ARBETE UNDER LÄSÅR 2019/2020

Det åligger varje arbetslag att hitta former för hur likabehandlingsplanen och arbetet mot diskriminering och kränkande behandling ska ske. Skolan understödjer en elevkår som bygger på ideellt engagemang. Aktivitetsnivån varierar därmed mellan terminerna även om skolan försöker lyfta fram Elevkårens arbete som viktigt och arbetar för att engagera nya elever vid exempelvis nystarter. Under de senaste åren har Elevkåren kommit och gått beroende på engagemanget hos elever som varit intresserade av denna. Under våren 2020 har vi dessutom haft en pandemi som till största delen gjort att skolan gått över till distansundervisning, något som också innebär att Elevkåren i den form vi känner den inte har haft något fysiskt utrymme. Skolledningen försöker efter bästa förmåga återskapa Elevkåren och hoppas självfallet att verksamheten åter ska komma igång. Elevkåren har visat många goda förslag och initiativ för att sprida sin verksamhet och vi hoppas i skrivande stund att Elevkåren åter ska kunna fungera som den länk mellan elever och Skolledning som den tidigare gjort.

Den förenklade versionen av likabehandlingsplanen som har tagits fram av sfi-lärlärlaget för att öka förståelsen hos elever som upplevt den fulla versionen som svår att förstå har varit flitigt i bruk och vid flera tillfällen kunnat fungera praktiskt som ett verktyg för att avstyra ett uppblussande diskrimineringsärende. Denna version har vi också låtit översätta till flera olika språk; engelska, arabiska, dari, somaliska och tigrinja.

Vi har även behållit den förkortade versionen av Likabehandlingsplanen då den visat sig vara efterfrågad i vissa kurser och utbildningar. Samtliga versioner ligger lättåtkomligt för eleverna på vår lärplattform Fronter samt på hemsidan. Lärarna uppmanas också att arbeta aktivt med likabehandlingsplanen i undervisningen.

Under höstterminen genomförde vi i samarbete med Göteborgs universitet två utbildningar för samtliga lärare om att undervisa i en mångkulturell kontext med elever med olika bakgrund och olika sätt att se på världen. Den ena kursen, Det globala klassrummet, riktade sig till lärare som undervisar i blandade grupper men som inte tidigare har någon utbildning med sfi-/SvA-anknytning. I samband med kursen erbjöds samtliga deltagare att göra sluttentamen vilket renderade 7,5 hp. Den andra kursen riktade sig till lärare som undervisar andraspråk och hade en mer praktisk-teoretisk inriktning. Båda utbildningarna var uppskattade och det allmänna omdömet verkade vara att de var givande, om än arbetskrävande.

Under våren genomförde vi en halvdagsworkshop på temat mångfald med föreläsning av Rozbeh Aslanian, ordförande i Brandoffrens Anhörigförening. Då vi snart därefter fick stänga större delen av skolan och gå över till distansarbete och –undervisning har vi inte haft någon ytterligare aktivitet.

Som nämnts ovan har varje lärare ett ansvar för att implementera likabehandlingsplanen i sina respektive kurser. Detta sker på lite olika sätt utifrån ämnets karaktär men värt att nämna kan vara kursen i Pedagogiskt ledarskap där läraren varje termin under de senaste åren givit eleverna i läxa att läsa in sig på likabehandlingsplanen och sedan utsätta rektor för "läxförhör" där rektor dels får bekänna färg och visa att hen har planen aktuell, dels föra en diskussion runt planen och dess innehåll och vad de syftar till.

Frågor om arbetsmiljö tas dessutom alltid upp på verksamhetsrådet och på arbetsplatskonferenser.

Då vi har många elever som upplever studierna som svåra då de bland andra orsaker kan ha en andraspråksproblematik i sin inläring har vi satsat på att kunna stödja denna grupp lite extra. Vår specialpedagog har tillsammans med SvA-lärare arbetat med att kartlägga och arbeta med olika elevers inläringssvårigheter. Inom vårt Vård- och omsorgsprogram har en SvA-lärare med vårdbakgrund gått in som språkstöd vilket varit mycket uppskattat av eleverna. Som tidigare har vi en språkstödjare i arabiska anställd på 80 %.

Enkät riktad till alla elever

Skolan ska årligen genomföra en kartläggning av hur situationen ser ut gällande diskriminering och likabehandling. Kartläggningen sker genom enkät som riktas till eleverna på Vuxenutbildningen i Härryda. Enkäten omarbetades under läsåret 2015/2016 och användes för första gången i sin nya form våren 2016. Omarbetningen skedde då vi upplevde att den gamla enkäten var alltför omfattande, samt att vissa frågor inte var tillräckligt tydligt ställda för att vi skulle få användbara svar. Den nya enkäten genomfördes för femte gången under maj månad 2020. I enkäten finns frågor om likabehandlingsplanen och dess innehåll. Svaren består av en blandning mellan ja- och nejfrågor, graderade svarsalternativ och fritextfält. Under läsåret koncentrerade vi enkäten till elever på grundläggande och gymnasial nivå, inklusive yrkesvux, då vi av erfarenhet vet att det kan vara svårt att få rättvisande svar från elever på utbildning i svenska för invandrare samt särvux.

På grund av den distansundervisning som genomförts har vi under våren inte kunnat genomföra djupintervjuer med eleverna som tidigare år. Detta är naturligtvis en brist och om läget inte förbättras får vi hitta nya vägar att komma åt samtliga elevgrupper på skolan. Vi har däremot lagt till ett antal frågor på enkäten rörande distansundervisningen och dess effekter. Vi har även delat upp enkäten så studerande på reguljära vuxenutbildningskurser hamnat i en separat grupp medan yrkesvuxstuderande elever har hamnat i en annan. Detta då vi haft svårt att förstå svaren tidigare då flera elever gått hos andra anordnare. Denna uppdelning till trots ser vi att flera elevsvar hamnat i båda grupperna. Det krävs alltså en finjustering inför kommande års enkätutskick.

Vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå

Elever på grundläggande och gymnasial nivå, inklusive yrkesvux, fick enkäten via mail (förra årets siffra, där så är tillämpligt, inom parentes). 223 vux-elever och 44 yrkesvuxelever (230 sammanlagt, ingen åtskillnad gjordes) fick enkäten och 130 + 24 (122) elever besvarade enkäten. Andelen som svarade var 58 + 55 (53) procent av eleverna. Detta får anses vara godtagbart, då vi vet av tidigare erfarenhet att det är svårt att få en högre svarsfrekvens, trots flertalet påminnelser.

75 + 54 (73) procent kände till att det finns en likabehandlingsplan vilket är en förbättring från tidigare år. Arbetet med detta har alltså lönat sig. Även om det är en bit kvar till det önskade utfallet att alla känner till planen är vi ändå en god bit på väg och ökande. Den tidigare frågan om eleven kände till innehållet i likabehandlingsplanen har utgått i den nya enkäten då vi anser att vi fått ett korrektare svar via djupintervjuerna tidigare år. Endast cirka en tredjedel säger sig känna till innehållet, men då vi ställer specifika frågor visar det sig att eleverna vet vad de ska göra om någon exempelvis blir illa behandlad.

Den tidigare frågan om vad eleverna tycker om stämningen mellan eleverna respektive mellan lärare och elev har i den nya enkäten bytts ut mot "Hur upplever du bemötandet från de andra eleverna i dina kurser?" respektive "Hur upplever du

dina lärares bemötande?”. Resultatet hamnade här snarlikt förra årets med ett medel på 3,4 + 3,7 (3,5) på bemötandet från andra elever och 3,5 + 3,2 (3,4) på frågan om bemötande från lärarna, på en skala mellan 1- 4 (dålig, mindre bra, bra, mycket bra). Den nedgång som syns i förhållande till lärarnas bemötande på yrkesvux kom inte som någon överraskning då det funnits ett känt problem som nu har hanterats.

På frågan ”Har du någon gång känt dig illa behandlad/mobbad?” svarade 92 + 71 (93) procent nej och 8 + 29 (7) procent ja. De som svarat ja (11 + 7 (8) elever) fick även besvara även en följdfråga om vem som betedde sig illa/mobbade. 3 + 1 (två) svarade att det var en annan elev, 7 + 4 (5) att det var en lärare och en + en (en) att det var annan personal. Även om en klar majoritet av eleverna aldrig har känt sig illa behandlade eller mobbade har antalet som uppger att de blivit det ökat sedan förra året det är hela 18 stycken som svarat ja på frågan. Detta är något som vi redan tagit på allvar och arbetat vidare med.

De elever som känt sig illa behandlade/mobbade, eller som känt till att någon annan elev blivit det, fick också möjlighet att berätta vad som hände i ett fritextfält. Här är det tolv (sex) elever som lämnat kommentarer, varav sex gäller händelser då en lärare behandlat en elev illa, en då andra elever varit inblandade och fem som inte går att klassificera. En elev berättar om att hen känt sig förnedrad inför läraren, flera att de inte upplevt sig likabehandlade av läraren samt någon att personalens bemötande är otrevligt. Någon har tagit upp det med rektorn och upplever sedan att situationen lösts.

3 + 2 (2) elever har kontaktat någon annan då de känt sig illa behandlade. Av dessa har 2 (2) kontaktat lärare i kursen, två kontaktat rektor eller verksamhetschef och en kontaktat studie- och yrkesvägledare.

Vad gäller frågan hur distansundervisningen påverkat inläringen svarar 15 + 25 procent ”I hög utsträckning”, 50 + 21 procent ”I viss utsträckning”, 15 + 37 procent ”I liten utsträckning” samt 20 + 17 procent ”Inte alls”. Att övergången till distansstudier i mitten av vårterminen påverkat står alltså klart, även om det inte visat sig alltför tydligt resultatmässigt.

Särskild utbildning för vuxna (särsvux)

Ingen enkät genomfördes särsvux under läsåret 2019/2020.

Utbildning i svenska för invandrare (sfi)

Ingen enkät genomfördes på utbildning i svenska för invandrare under läsåret 2019/2020. Istället användes djupintervjuer som verktyg att nå eleverna.

Djupintervjuer

På grund av den distansundervisning som genomförts har vi under våren inte kunnat genomföra djupintervjuer med eleverna som tidigare år. Detta är

naturligtvis en brist och om läget inte förbättras får vi hitta nya vägar att komma åt samtliga elevgrupper på skolan.

Elevdemokratiträff

Den elevdemokratiska träffen har under de senare åren skett vid ett tillfälle under våren och var till en början att betrakta som en ersättning för den då avsomnade elevkårens roll som länk mellan elever och skolledning. Vi har kunnat se att elevdemokratiträffen haft en något begränsad betydelse då de elever som varit där främst kommit för att de varit ”ditkommenderade” och storgruppsformen kanske haft en hämmande inverkan på den enskilde så att det inte alltid framkommit förslag till förbättringar eller ens synpunkter på skolan. I år har vi av pandemiskäl inte heller av den anledningen kunnat genomföra denna träff. Vi hoppas naturligtvis kunna återuppta Elevdemokratiträffen till nästa år, om vi inte heller då skulle ha en Elevkår på skolan.

Slutsatser av kartläggningen

Detta är åttonde året som vi gör en grundligare kartläggning genom enkät vad gäller förhållandena i vår verksamhet och femte gången med den omarbetade enkäten. Det är dock första året av sju som vi inte genomför djupintervjuer utifrån enkäterna och enkätsvaren. Eleverna är fortsatt till största delen nöjda med skolan och undervisningen och stämningen mellan elever på skolan samt mellan lärare och elever är fortsatt god. Denna bild framkommer i enkäten.

Svarsfrekvensen på enkäterna för vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå var något högre än föregående år och är fortfarande väsentligt högre än innan vi reviderade enkäten. Svaren inkom också relativt snabbt.

Vi upplever att den nya enkäten är enklare att svara på då den inte är lika omfattande. De svar vi har fått har varit mer relevanta och vi har en ganska omfattande svarsfrekvens trots att inte lika många påminnelser gått ut till eleverna.

Det vi sett de senaste åren är att vi har flera elever som parallellt med sina sfi-studier även läser kurser på grundläggande nivå vilket innebär att även de får denna enkät. Vi har i vissa svar anat att frågorna upplevs som svåra och att svaren inte riktigt går ihop men vi har ändå valt att behålla dessa enkäter som en del av undersökningen då det skulle vara omöjligt att på ett säkert sätt kunna avgöra vilka svar som är relevanta.

Av svaren i studerandeenkäten kan man se att cirka 75 procent av eleverna på grundläggande och gymnasial nivå känner till att det finns en likabehandlingsplan. Detta är mycket glädjande då det är en ökning från föregående år och vi haft ett väldigt fokus på att föra ut Likabehandlingsplanen till eleverna. Och även om vissa elever vid en första fråga inte säger sig känna till innehållet i

likabehandlingsplanen har det ändå framkommit under tidigare djupintervjuer att i stort sett samtliga elever vet vad innehållet i planen består i och vilka konkreta åtgärder man ska tillgå som elev. En tanke är att man kanske inte alltid kopplar ihop innehållet med själva planen. Här kan djupintervjuerna vara ett bra redskap att se vilken kunskap som ändå finns runt dessa frågor.

Samtliga anställda på skolan måste under läsåret 2020/2021 fortsätta att gå igenom innehållet tillsammans med eleverna. Sfi-lärlärolaget har tagit fram en förkortad och förenklad version av planen som kan användas på ett lättare sätt i undervisningen. Den finns också översatt till de fem vanligaste språken på skolan utöver svenska. Likabehandlingsplanen finns också tillgänglig på vår lärplattform Fronter och på hemsidan. Under uppstarten hösten 2020 tar vi åter ett grepp runt likabehandlingsplanen och hur den kan implementeras i samtliga verksamheter.

Stämningen mellan elever och mellan elever och lärare är till största delen mycket bra eller bra i grundläggande och gymnasial verksamhet.

En klar majoritet av eleverna har aldrig blivit illa behandlade eller mobbade, det tyder på att vi lyckats väl med värdegrundsarbetet. Trots det är det 9 + 30 (7) procent av eleverna som någon gång blivit det. Omräknat till antal elever rör det sig om sammanlagt elva + sju (åtta) elever i verksamheten. Det handlar om kränkningar från andra elever och från lärare. Det är ledsamt att någon enda elev ska känna sig kränkt i skolan och vi ser att siffrorna inte sjunkit från föregående år. Vi har fått vissa indikationer på vad som ligger till grund för detta och vidtagit vissa åtgärder vilket gör att vi hoppas på en förbättring framöver. I något fall kan man ana en språkförbistring runt frågan men i övrigt är det tydliga upplevda kränkningar. Det är alltså mycket viktigt att vi fortsätter värdegrundsarbetet även kommande läsår.

Under den vidare implementeringen av likabehandlingsplanen kommer extra vikt läggas vid kränkande behandling. De elever som upplever sig drabbade har inte alltid kontaktat skolledningen eller någon lärare och detta måste bli bättre. Frågan kommer att lyftas till samtlig personal på uppstartsdagarna hösten 2020. Kanske kan en eventuell Elevkår även här vara en hjälp. Det kanske kan kännas lättare att prata med andra studenter än med lärare/skolledning.

Att personal kränker elever är extra allvarligt då elever befinner sig i en beroendeställning till personalen. Vi har alltså inte nått våra mål:

- Att Vuxenutbildningen i Härryda är fritt från kränkningar och diskriminering
- Att varje individ skall känna sig trygg, respekterad och uppmärksam i skolan
- Att alla elever och all personal har god kännedom om värdegrundsfrågor och arbetar aktivt efter likabehandlingsplanen

PLANERAT VÄRDEGRUNDSARBETE/FÖREBYGGANDE ARBETE UNDER LÄSÅR 2020/2021

Likabehandlingsplanen och eleverna

Skolledningen har ett särskilt ansvar för att implementera likabehandlingsplanen i verksamheten. Eftersom kartläggningen visar att många elever inte tror sig känna till innehållet i likabehandlingsplanen kommer samtliga lärare att fortsätta uppmanas att fortsätta låta likabehandlingsplanen få en naturlig del i undervisningen med målet att samtliga elever ska känna till både att den finns och vad den innehåller.

Det är tråkigt att Elevkåren åter gått i dvala. Eleverna bidrar med nya perspektiv till skolan. Det ordinarie elevkårsarbetet är också i högsta grad förebyggande, medlemmarna är ofta tillgängliga och tidigare under åren har många elever besökt elevkåren. Genom detta har skolan fått fortlöpande information om vad som fungerar bra eller mindre bra i verksamheten. Tanken är att Elevkåren ska träffa skolledningen några gånger per termin. Dessa möten kan fungera som tillfällen att fånga upp eventuella problem rörande värdegrundsfrågor.

Lärarträffar med skolledning i varje skolform genomförs löpande under året. För de elever någon lärare oroar sig för/elever med hög frånvaro utses en person som tar kontakt med eleven för att förbygga avhopp och få stöd i sina studier. Ett mål är att ingen elev ska känna sig bortglömd. Arbetet kommer att intensifieras under hösten 2020.

Likabehandlingsplanen och personalen

Under uppstarten hösten 2020 kommer återigen en genomgång av likabehandlingsplanen att genomföras. Frågorna som särskilt kommer lyftas är:

1. Hur ska likabehandlingsplanen implementeras i alla verksamheter och informationen nå alla elever?
2. Hur ska vi arbeta vidare med kränkande särbehandling?
3. Hur får vi elever som upplever kränkande särbehandling att kontakta lärare eller skolledning?
4. Vad gör vi för att få tillbaka elever i studier efter lång frånvaro/inaktivitet?

I och med studerandeenkäten våren 2021 kan vi följa upp det arbete som planeras under hösten och se om resultatet har förbättrats.

Utbildning personal

Eftersom kartläggningen läsåret 2019-2020 visar att det finns vissa problem med kränkningar, både mellan elever och mellan personal och elever, krävs aktiva åtgärder för att förebygga förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. När personal kränker elever är det extra allvarligt eftersom elever befinner sig i en beroendeställning gentemot personalen. Detta har lyfts med berörd personal men diskussionerna fortgår i hela personalgruppen runt hur man bemöter elever för att minska upplevelsen av kränkning. Vi har under föregående läsår satsat hårt på fortbildning inom just värdegrundsarbete och har därför andra området som ska belysas under det kommande läsårets fortbildningar men diskussionen lyfts vid varje uppstart samt ofta spontant under året.

Under våren hade vi ett fortbildningstillfälle utifrån vårt värdegrundsarbete, ett fortbildningstillfälle som handlade om mångkulturell identitet och vårt förhållningssätt till detta. Detta då en stor del av våra elever är invandrade. Vi har också under hösten haft en ambitiös utbildningsinsats för samtliga lärare där vi erbjudit högskolekurser runt mångfald och andraspråksdidaktik i samarbete med Göteborgs universitet.

Kartläggning

Vi planerar fortsätta att använda den omarbetade enkäten som metod för att kartlägga samt förhoppningsvis i framtiden återigen kunna använda Elevkåren som kanal mellan elever och skolledning. Utöver detta, och som ett komplement till Elevkårens arbete, kommer vi så snart läget tillåter det att fortsätta med skolförhållningssvaren djupintervjuer. All personal arbetar aktivt för att se till att samtliga elever inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning känner till förekomsten av likabehandlingsplanen samt dess innehåll.

